

**UCHWAŁA NR XXXIV/302/2020
RADY MIEJSKIEJ W RADOMIU**

z dnia 27 stycznia 2020 r.

w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2020 - 2022

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506, ze zm.) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 852 ze zm.) Rada Miejska uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2020 – 2022 stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Radomia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Radomiu

Kinga Bogusz

Załącznik do uchwały Nr XXXIV/302/2020
Rady Miejskiej w Radomiu
z dnia 27 stycznia 2020 r.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2020 - 2022

ROZDZIAŁ I: WSTĘP

W myśl ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2019r. poz. 852 z późn. zm.), podstawę do działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii stanowi Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii uchwalany przez Radę Ministrów na wniosek Ministra Zdrowia, którego celem ogólnym jest ograniczenie używania narkotyków i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych.

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii określa zadania własne gminy, dla realizacji których ustala się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii. Zadania te obejmują w szczególności:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- 2) wspieranie miejsc pełniących rolę punktów informacyjnych o miejscach i formach dostępnej oferty terapeutycznej, prawnej oraz socjalnej na terenie gminy,
- 3) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 4) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 5) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- 6) pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontaktu socjalnego,
- 7) prowadzenie punktu konsultacyjnego i diagnostycznego dla mieszkańców.
- 8) prowadzenie działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w szkołach i placówkach systemu oświaty zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzaną zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3.
- 9) w szkołach i placówkach systemu oświaty są realizowane w szczególności działania o potwierdzonej skuteczności lub oparte na naukowych podstawach prowadzone w zakresie działalności, o której mowa w art. 10 ust. 2a.

Realizacja powyższych zadań jest prowadzona w oparciu o Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii uchwalany przez Radę Miejską w Radomiu. Program jest kontynuacją działań podjętych na terenie miasta Radomia w latach poprzednich i zakłada realizację celów określonych w załączniku do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1492) z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego określoną w art. 2 Konwencji o prawach osób

niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169) oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami, w tym problem nadużywania.

Uzależnienie od substancji psychoaktywnych rodzi szereg problemów zdrowotnych dla człowieka. Mogą to być m.in. śmiertelne zatrucia (przedawkowania), ostre i przewlekłe zaburzenia psychiczne, zaburzenia funkcjonowania poszczególnych narządów lub całego organizmu. Wszystko to prowadzi do obniżenia jakości życia i jego skrócenia. Uzależnienie jest przyczyną niebagatelnych szkód społecznych. Na poziomie funkcjonowania rodziny prowadzi do poważnych problemów natury emocjonalnej i ekonomicznej. Na poziomie społeczeństw prowadzi do rosnących kosztów opieki medycznej, powiększania się grupy osób chorych i niepełnosprawnych. Około 50% wszystkich samobójstw popełnianych jest pod wpływem substancji psychoaktywnych, a do więcej niż połowy śmiertelnych wypadków drogowych przyczynia się osłabienie zdolności motorycznych kierowców z powodu użycia alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych. Rozprzestrzenianie się chorób przenoszonych przez krew, wśród nich HIV/AIDS i wirusowego zapalenia wątroby jest w dużej mierze skutkiem używania narkotyków drogą dożylną.

Wobec tego, zjawisko używania narkotyków przez poszczególne jednostki ma z reguły także określone negatywne konsekwencje dla ich najbliższego otoczenia oraz zakłóca prawidłowe funkcjonowanie całego społeczeństwa, rodząc dlań szereg szkód i kosztów. Dlatego też używanie narkotyków nie może być kwestią społecznie obojętną.

ROZDZIAŁ II: PODSTAWA PRAWNA

- 1) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019r. poz. 852 z późn. zm.),
- 2) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1492),
- 4) ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 ze zm.),
- 5) ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2015 r. 1390 z późn. zm.).

ROZDZIAŁ III: PODSTAWOWE POJĘCIA

Narkotyk - substancja psychoaktywna, środek odurzający, używka - to określenia o podobnym znaczeniu stosowane wymiennie w języku potocznym. W medycynie, psychologii aktualnie obowiązującym nazewnictwem jest substancja psychoaktywna. W medycynie „narkotykami” określa się te substancje psychoaktywne, które działają m.in. przeciwbólowo poprzez określone receptory mózgowie. Z kolei pojęcie narkomanii wywodzi się od słowa „narcos” co oznacza odurzenie, senność, uśpienie.

Substancje psychoaktywne:

- wpływają na centralny układ nerwowy,
- przyjmowane są w celu doznania przyjemności, zmiany świadomości, uzyskania określonego nastroju, przeżycia ekstremalnych doznań,

- wpływają na organizm człowieka powodując w różnym stopniu zmiany psychiczne (np. euforię, zmieniony odbiór rzeczywistości, iluzje, omamy, zaburzenia pamięci) oraz fizyczne (np. wzrost ciśnienia krwi, przyspieszenie tętna, pobudzenie),
- przewlekle przyjmowane mogą prowadzić do uzależnienia, które często nazywane jest narkomanią czy toksykomanią,
- mają pochodzenie naturalne lub syntetyczne.

W Polsce obowiązuje podział substancji psychoaktywnych na trzy główne grupy:

- 1) alkohol, opiaty, leki uspokajające i nasenne (działające głównie rozluźniająco, uspokajająco, nasennie);
- 2) kanabinoły i inne substancje halucynogenne, lotne rozpuszczalniki (działające głównie euforycznie, powodujące omamy, urojenia);
- 3) kokaina i inne substancje stymulujące, nikotyna (działające pobudzająco, podwyższające nastrój).

Uzależnienie jest to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których zachowania związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych uzyskują wyraźną przewagę nad innymi, które były charakterystyczne dla danej osoby. Uzależnienie prowadzi do powstania wielu szkód m.in. somatycznych, psychicznych i społecznych. Uzależnienie często kończy się śmiercią z powodu następstw zdrowotnych. Współczesne kierunki leczenia uzależnienia to:

- programy tzw. drug free - nastawione na zaprzestanie przyjmowania substancji psychoaktywnych i powrót do życia zgodnie z przyjętymi w danej kulturze normami; podstawową metodą leczenia są oddziaływania psychoterapeutyczne; nie stosuje się farmakoterapii uzależnienia; leczenie może się odbywać zarówno w ośrodkach całodobowych, jak i dziennych czy ambulatoryjnych;
- leczenie farmakologiczne, w tym programy substytucyjne; leczenie w programach substytucyjnych polega na długoterminowym stosowaniu leków substytucyjnych (np. metadonu) w nadzorowanych programach medycznych; leczenie to nastawione jest na poprawę zdrowia pacjenta, ograniczenie przyjmowania substancji psychoaktywnych, ograniczenie rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych.

Profilaktykę uzależnień określa się również jako zmniejszenie strat związanych z używaniem środków odurzających poprzez ograniczenie do minimum potencjalnych szkód, jakich mogą doznać osoby używające substancji psychoaktywnych. Poziomy profilaktyki:

- profilaktyka uniwersalna kierowana do wszystkich w określonym wieku bez względu na stopień ryzyka wystąpienia zachowań problemowych lub zaburzeń psychicznych i dotycząca zagrożeń znanych, rozpowszechnionych znacznym stopniu - np. przemocy czy używania substancji psychoaktywnych;
- profilaktyka selektywna ukierunkowana na grupy zwiększonego ryzyka, wymagająca dobrego rozpoznania tych grup w społeczności lokalnej;

- profilaktyka wskazująca kierowana do osób wysokiego ryzyka - to działania wymagające specjalistycznego przygotowania, polegające na terapii interwencji, bądź leczeniu osób z symptomami zaburzeń.

ROZDZIAŁ IV: DIAGNOZA

Dla określenia kierunków działań oraz skali problemów wynikających z używania substancji psychoaktywnych zebrano informacje od różnych podmiotów działających na terenie miasta Radomia. Działania prowadzone przez instytucje strzegące porządku publicznego oraz w obrębie służby zdrowia, Poradni Leczenia Uzależnień, w sposób najbardziej jednoznaczny pokazują problemy związane z zażywaniem narkotyków. Poprzez zestawienie danych z okresu kilku lat, przedstawione w poniższych tabelach, można zaobserwować dynamikę problemów związanych z zażywaniem narkotyków.

Tab. Nr 1. Zadania związane z przeciwdziałaniem i zwalczaniem narkomanii realizowane przez Poradnię Leczenia Uzależnień

	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Liczba zarejestrowanych pacjentów	523	540	688
W tym:			
- osoby uzależnione	216	146	204
- zarejestrowane po raz pierwszy:			
   mężczyźni	83	60	72
   kobiety	79	50	62
osoby współuzależnione	178	162	136
Liczba udzielonych świadczeń indywidualnych :	318	262	290
osoby uzależnione	871	824	842
osoby współuzależnione	270	253	345
porada diagnostyczna	557	510	623
porada terapeutyczna	790	616	560
porada instruktora terapii uzależnień	379	239	391
sesja psychoterapii indywidualnej	126	28	71
Liczba świadczeń grupowych:	526	163	151
dla uzależnionych	366	401	419
dla współuzależnionych	107	436	204
dla	259	1 116	902

Tab. Nr 2. Dane dotyczące osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych i współuzależnionych leczonych w Poradniach Leczenia Uzależnień - lata 2016-2018

Liczba	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Liczba zarejestrowanych Uzależnionych	178	125	142
Po raz pierwszy	131	94	116
Mężczyzn	126	107	116
Kobiet	32	18	26
Liczba zarejestrowanych współuzależnionych	318	262	290
Po raz pierwszy	85	152	211
Mężczyzn	80	57	69
Kobiet	181	79	194
Łączna liczba zarejestrowanych Pacjentów	75	65	70
Liczba przyjęć indywidualnych	904	852	1 100
Specjaliści psychoterapii Uzależnień	636	616	847
Instruktorzy terapii uzależnień	2	3	3
Lekarze psychiatry	2	2	2
Dla uzależnionych	250	253	345
Dla współuzależnionych	381	358	497

Tab. Nr 3. Struktura wieku pacjentów uzależnionych zarejestrowanych w Poradniach Leczenia Uzależnień

	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Poniżej 14 roku życia	8	4	1
15 - 18 lat	40	16	27
19-21 lat	25	16	27
22-30 lat	51	48	54
Powyżej 30 lat	34	39	37
Ogółem	158	125	142

Tab. Nr 4. Struktura zarejestrowanych pacjentów wg rodzaju uzależnienia

kod ICD 10	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Opiaty	2	7	2
Kanabinole	34	24	33
Środki nasenne	4	0	3
Kokaina	brak danych	brak danych	brak danych
Środki pobudzające	42	24	27
Halucynogeny	0	0	2
Środki wziewne	brak danych	brak danych	brak danych
Uzależnienia mieszane	76	70	73
Hazard	48	21	24
Ogółem	206	146	164

Tab. Nr 5. Rozkład płci i wieku pacjentów w latach 2016-2018
rozpoznanie: UZALEŻNIENIE OD LEKÓW i SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

ROK	PŁEĆ	<20	21-30	31-40	41-50	51-60	61+	Ogółem
2016	M	37	56	28	3	1	1	126
2016	K	19	11	2	0	0	0	32
2017	M	23	40	39	2	2	1	107
2017	K	8	10	0	0	0	0	18
2018	M	37	47	27	2	3	0	116
2018	K	14	9	1	1	0	1	26

Tab. Nr 6. Rozpoznania osób leczonych w ramach terapii uzależnień
od substancji psychoaktywnych

Rok	Osoby uzależnione	Osoby współuzależnione
2016	103	142
2017	60	110
2018	72	164

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu w zakresie prowadzonych statystyk odnotował, iż w roku 2016r z pomocy materialnej korzystało 7.660 rodzin, w tym 16 rodzin zostało objętych tą pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania substancji odurzających przez co najmniej jednego z członków rodziny. W roku 2017 z pomocy materialnej korzystało 6.804 rodzin, w tym 26 rodzin zostało objętych tą pomocą powodu uzależnienia lub nadużywania substancji odurzających przez co najmniej jednego z członków rodziny.

W roku 2018 z pomocy materialnej korzystało 5.983 rodzin, w tym 6 rodzin zostało objętych tą pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania substancji odurzających przez co najmniej jednego z członków rodziny.

Radomska Stacja Pogotowia Ratunkowego w latach 2016-2018 udzielała pomocy medycznej pacjentom uzależnionym od leków i substancji psychoaktywnych. Poniżej przedstawione zostały dane pozyskane od Radomskiej Stacji Pogotowia Ratunkowego:

Tab. Nr 7. Udzielona pomoc medyczna pacjentom z Radomia w latach 2016-2018
rozpoznanie: UZALEŻNIENIE OD LEKÓW

Rok	razem	mężczyźni	kobiety	M%	K%
2016	4	3	1	75%	25%
2017	10	6	4	60%	40%
2018	14	9	5	64%	36%
Ogółem	28	18	10	64%	36%

Tab. Nr 8. Udzielona pomoc medyczna pacjentom z Radomia w latach 2016-2018
rozpoznanie: UZALEŻNIENIE OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Rok	razem	mężczyźni	kobiety	M%	K%
2016	505	425	80	84%	16%
2017	532	441	91	83%	17%
2018	487	379	108	78%	22%
Ogółem	1 524	1 245	279	82%	18%

Tab. Nr 9 Rozkład płci i wieku pacjentów zameldowanych w Radomiu w latach 2016-2018
rozpoznanie: UZALEŻNIENIE OD LEKÓW i SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

ROK	PŁEĆ	<20	21-30	31-40	41-50	51-60	61+	Ogółem
2016	M	9	69	133	93	66	28	398
2016	K	3	12	25	14	17	10	81
2017	M	20	77	143	79	64	28	411
2017	K	3	6	17	25	18	8	77
2018	M	11	69	104	74	47	32	337
2018	K	2	24	23	27	14	16	106

Samodzielny Wojewódzki Publiczny Zespół Zakładów Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej im. dr Barbary Borzym w Radomiu w latach 2016-2018 udzielił pomocy medycznej pacjentom uzależnionym od leków i substancji psychoaktywnych w następujący sposób

Tab. Nr 10. Przyjęcia do szpitala pacjentów z Radomia w latach 2016-2018
rozpoznanie: UZALEŻNIENIE OD LEKÓW

Rok	razem	mężczyźni	kobiety	M%	K%
2016	2	1	1	50%	50%
2017	3	0	3	-	100%
2018	3	3	0	100%	-
Ogółem	8	4	4	50%	50%

Tab. Nr 11. Przyjęcia do szpitala pacjentów z Radomia w latach 2016-2018
rozpoznanie: UZALEŻNIENIE OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH (NARKOTYKI, DOPALACZE) - Detoks narkotyczny

Rok	razem	mężczyźni	kobiety	M%	K%
2016	19	12	7	63,16%	36,84%
2017	18	12	6	66,66%	33,33%
2018	7	5	2	71,43%	28,57%
Ogółem	44	29	15	65,91%	34,09%

Tab. Nr 12. Przyjęcia do szpitala pacjentów z Radomia w latach 2016-2018 Detoks narkotyczny rozpoznanie: UZALEŻNIENIE OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH (NARKOTYKI, DOPALACZE)

ROK	PŁEĆ	<20	21-30	31-40	41-50	51-60	61+	Ogółem
2016	M	0	3	8	1	0	0	12
2016	K	0	2	5	0	0	0	7
2017	M	0	2	9	1	0	0	12
2017	K	0	1	5	0	0	0	6
2018	M	0	1	4	0	0	0	5
2018	K	0	1	1	0	0	0	2

Komenda Miejska Policji w Radomiu w 2016 roku odnotowała 14 775 przypadków wykroczeń pod wpływem substancji odurzających w miejscach publicznych w roku 2017 - 14 059, natomiast w roku 2018 - 11 894 przypadków.

Ponadto, dla lepszego zobrazowania poruszanego problemu, wykorzystano raport z badania społecznego, opracowany przez Fundację na Rzecz Promowania Zdrowia, Sportu i Talentów „Salus et Facultas” w Radomiu na zlecenie Gminy Miasta Radomia pn.: „Diagnozy picia alkoholu i używania narkotyków przez młodzież szkolną na terenie Miasta Radomia”. Przedmiotowy raport prezentuje wyniki badania zrealizowanego na terenie Radomia.

We wspomnianym badaniu, którego wyniki przedstawiono poniżej, wzięło udział 3080 uczniów z radomskich szkół (Publicznych Szkół Podstawowych, Publicznych Gimnazjów, Liceów Ogólnokształcących, Liceów Profilowanych, Zasadniczych Szkół Zawodowych i Techników), z dwóch grup wiekowych: 13-15 lat (1090 osób, co stanowiło 35,4% ogółu badanych), oraz 16-19 lat (1990 osób, co stanowiło 64,6 % ogółu badanych). Dziewczęta stanowiły 53,4 % (1645 osób) grupy, zaś chłopcy 46,6 % (1435 osób).

Dzięki objęciu badaniem wymienionych grup wiekowych dostrzeżono zmiany w zachowaniu i postawach nastolatków w dwóch różnych momentach procesu dojrzewania.

Ankietowani odpowiadali na pytania dotyczące ich osobistych doświadczeń w zakresie używania substancji psychoaktywnych, jak również wyrażali opinię na temat powszechności używania narkotyków w środowisku rówieśniczym i ryzyka z tym związanego.

Istotną częścią badania był ponadto problem dostępności narkotyków dla młodzieży, w obszarze którego zostały zgromadzone przedstawione w przedmiotowym dokumencie dane.

Jak wynika z zebranych danych w grupie wiekowej 13-15 lat dopalaczy próbowało 13,4% chłopców i 7,7% dziewcząt. W grupie osób 16-19 lat po dopalacze przynajmniej raz

sięgnęło 12,3% chłopców i znacznie mniej dziewcząt - 7,7%. Wśród uczniów w wieku 13-15 lat - 5,1% z nich sięgnęło po dopalacze w wieku 13 lat lub mniej, a w grupie starszej odsetek ten wynosił 2,2%.

Pomimo tego, iż marihuana oraz haszysz, w przeciwieństwie do alkoholu czy papierosów, są substancjami nielegalnymi, badani w większości deklarowali, że zdobycie ich nie sprawiłoby trudności.

Wśród uczniów w wieku 13-15 lat, aż 23,6% uznało, że zdobycie narkotyków jest łatwe a wśród uczniów starszych taką opinię wyraziło 37,6% ankietowanych. Za trudne zdobycie marihuany lub haszyszu uznało 17,4% młodzieży w wieku 13-15 lat, oraz 20,2 % młodzieży w starszej grupie wiekowej.

Prawie 33% uczniów 13-15 letnich (32,9%) deklarowało, iż zdobycie marihuany lub haszyszu byłoby dla nich niemożliwe, a odsetek wśród uczniów starszych wynosił 16,3%. W grupie wiekowej 13-15 lat 4,1% dziewcząt i dwukrotnie więcej chłopców (8%) po raz pierwszy spróbowało marihuany lub haszyszu jeszcze w szkole podstawowej, czyli w wieku 13 lat lub wcześniej. Wśród starszych uczniów odsetek takich wskazań wynosił odpowiednio 1,4% i 5,5%.

Wśród badanych osób, które paliły konopie w ciągu ostatniego roku przed południem 7,1% chłopców w wieku 13-15 lat oraz 9,3% chłopców w wieku 16-19 lat zadeklarowało, że robiło to raczej rzadko. Takie doświadczenia miało 3,3% uczennic w wieku 13-15 lat, a wśród starszych uczennic było to 6,5%. Prawie 3% młodszych uczniów (2,6%) stwierdziło, że bardzo często paliło konopie przed południem, a w grupie starszej było to 2,2%. 2,3% chłopców w wieku 13-15 lat przyznało, że bardzo często paliło konopie w samotności. Wśród starszych chłopców było to 2,6%. Jeśli chodzi o dziewczęta było to odpowiednio 2,3% i 0,7%.

Prawie 2% uczniów (1,9%) w wieku 16-19 lat i blisko 1% uczennic (0,8%) przyznało, że raczej często z powodu używania konopi miało problemy takie, jak np. kłótnia, bójka, wypadek czy złe wyniki w szkole. W grupie wiekowej 13-15 lat odsetki te wynosiły odpowiednio 1,4% i 1%. Prawie 3/4 uczniów (73,5%) uczniów w wieku 13-15 lat i 53% uczniów starszych stwierdziło, że nigdy nie mieli okazji spróbować marihuany lub haszyszu. Z młodszej grupy wiekowej niewiele ponad 3% dziewcząt (3,1%) i 6% ze starszej miało 20 lub więcej okazji spróbowania marihuany bądź haszyszu, ale tego nie zrobili. Jeśli chodzi

o chłopców odpowiednio było to 3,6% i 10%. Zdobycie amfetaminy jest niemożliwe dla co trzeciego ucznia (36,3%) w wieku 13-15 lat i dla co czwartego (25,2%) w wieku 16-19 lat. Co ósmy uczeń (12,5%) z młodszej grupy i co szósty (16,3%) z grupy starszej sądzi, że amfetamina byłaby dla niego łatwa do zdobycia, gdyby tego chciał 95,6%.

Prawie 90% uczniów (89,8%) z grupy 13-15 lat uważa, że nigdy nie spróbowało amfetaminy. Jeśli chodzi o uczniów starszych - jest to 93,1%. 3,3% dziewcząt i tyle samo chłopców w młodszych z grupy 13-15 lat sięgnęło po raz pierwszy w życiu po amfetaminę w wieku 13 lat lub mniej. Odpowiednio w stosunku do grupy starszej odsetki te wynoszą 0,6% i 3,5%. Ponad 86% uczniów w wieku 13-15 lat (86,2%) i trochę więcej (91,3%) w wieku 16-19 lat jeszcze nigdy nie spróbowało środków odurzających takich jak ecstasy,

kleje czy aerozole. Niespełna 5% dziewcząt (4,9%) i 8,8% chłopców z młodszej grupy oraz odpowiednio niemal 1% i 3,5% ze starszej grupy twierdzi, że miało 13 lat lub mniej, kiedy po raz pierwszy w życiu spróbowali innych środków odurzających. Twardych środków odurzających takich jak m.in. LSD i inne halucynogenne, crack, kokaina, heroina, grzyby halucynogenne czy narkotyki wstrzykiwane nigdy nie spróbowało blisko 89% radomskich uczniów w wieku 13-15 lat (88,8%) i 93% w wieku 16-19 lat. W wieku 13 lat lub mniej po raz pierwszy w życiu twardych środków odurzających spróbowało 5,2% młodzieży z grupy młodszej oraz 2% z grupy starszej. Kłopotów w rodzinie lub w towarzystwie w czasie ostatnich 12 miesięcy nie doświadczyło z powodu używania narkotyków 91% uczniów z młodszej grupy i blisko 94% uczniów ze starszej grupy (93,9%). Niespełna 6% uczniów (5,6%) w wieku 13-15 lat przyznaje się, że 1-2 razy doświadczyło takich problemów. W grupie 16-19 lat było ich nieznacznie mniej - 3,4%. Prawie 5% (4,8%) z grupy młodszej i blisko 2% (1,8%) z grupy starszych uczniów doświadczyli 3 razy lub więcej w ostatnich 12 miesiącach problemów typu bójka, wypadek czy uszkodzenia ciała z powodu używania narkotyków. Blisko 91% uczniów w wieku 13-15 lat (90,9%) i niespełna 95% w wieku 16-19 lat (94,9%) twierdzi, że ich to nie dotyczy. Istotny jest fakt, że niewiele ponad 7% uczniów w wieku 13-15 lat (7,1%) i 5% w wieku 16-19 lat stwierdziło, iż w roku poprzedzającym badanie doświadczyli gorszych wyników w nauce lub byli ofiarą rabunku bądź kradzieży. Blisko 93% ankietowanych z grupy młodszej (92,9%) i 95% z grupy starszej stwierdziło, że ich to nie dotyczy. Istotny jest fakt, że niewiele ponad 7% uczniów w wieku 13-15 lat (7,1%) i 5% w wieku 16-19 lat stwierdziło, iż w roku poprzedzającym badanie doświadczyli gorszych wyników w nauce lub byli ofiarą rabunku bądź kradzieży. Przedstawiają to wykresy 78a i 78b. Blisko 93% ankietowanych z grupy młodszej (92,9%) i 95% z grupy starszej stwierdziło, że ich to nie dotyczy.

Przedstawione powyżej wyniki badania przeprowadzonego przez Fundację w okresie od września 2017 r. do listopada 2017 r. wśród nastolatków z Radomia, w dwóch grupach wiekowych (13-15 lat oraz 16-19 lat) stanowią trudną do przecenienia bazę danych analitycznych, a także źródło cennych informacji na temat stosowanych wśród radomskiej młodzieży używek, zagrożeń uzależnieniami i innymi substancjami psychoaktywnymi.

Scharakteryzowane badanie społeczne, oparte na udziale grupy, której dotyczy problem (adresaci ankiety), dzięki uzyskanym w jego przebiegu informacjom, pozwala dostrzec niepokojące trendy, zagrożenia i niebezpieczeństwa rozwijające się w środowisku radomskiej młodzieży. Stwarza to również możliwość stosownego reagowania na daną sytuację oraz odpowiedniego rozpowszechniania i wdrażania optymalnych programów profilaktycznych, edukacyjnych czy interwencyjnych.

Podsumowując warto zaznaczyć, iż w Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzaną zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3.

W ramach Programu w szkołach i placówkach systemu oświaty są realizowane w szczególności działania o potwierdzonej skuteczności lub oparte na naukowych podstawach prowadzone w zakresie działalności, o której mowa w art. 10 ust. 2b.

Niniejszy dokument stanowi kontynuację i rozwinięcie działań prowadzonych w latach ubiegłych przez Gminę Miasta Radomia.

ROZDZIAŁ V: DIAGNOZA PROBLEMU

Pod pojęciem narkomanii rozumie się stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających lub substancji psychotropowych albo środków zastępczych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich.

Używanie narkotyków, szczególnie przez młodzież gimnazjalną oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych niesie ze sobą powszechne znane szkody zdrowotne i społeczne.

Problem używania substancji psychoaktywnych przez młodzież

Transformacja ustrojowa w Polsce przyniosła za sobą nie tylko zmiany prawne i gospodarcze, ale także nowe normy, wartości i wzorce zachowań. Procesowi temu towarzyszyło pojawianie się nowych znaczących autorytetów osobowych i instytucjonalnych. Wzrosły swobody obywatelskie, zmniejszyła się natomiast skuteczność instytucji kontroli społecznej. Jedną z najpoważniejszych kwestii społecznych, przed którą stanęły instytucje zajmujące się wychowaniem i edukacją, a także osoby kreujące politykę w państwie jest używanie przez młodzież alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Badania społeczne pokazują, że w latach 90- tych mieliśmy w Polsce do czynienia ze znacznym wzrostem rozmiaru problemu używania narkotyków. W literaturze psychologicznej i opracowaniach socjologicznych wielokrotnie podkreśla się współzależność pomiędzy trudnymi relacjami rodzinnymi i brakiem wsparcia oraz pomocy ze strony rodziców i zachowaniami problemowymi związanymi z piciem alkoholu i sięganiem po narkotyki przez młodzież.

Wobec nasilających się problemów, pod auspicjami Rady Europy w 1995 roku uruchomiony został wielki europejski program badawczy obejmujący ponad 30 krajów naszego kontynentu (w tym Polskę), dotyczący monitorowania zjawisk związanych z piciem alkoholu, zażywaniem narkotyków, paleniem tytoniu oraz zachowaniami prozdrowotnymi młodzieży.

ROZDZIAŁ VI: CELE I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2020 - 2022

Cel główny

Głównym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2020 - 2022 jest ograniczenie zażywania środków odurzających, szczególnie wśród dzieci i młodzieży oraz związanych z tym problemów zdrowotnych i społecznych występujących na terenie Gminy Miasta Radomia.

Do osiągnięcia powyższego, niezbędnym jest określenie wskaźników bazowych i docelowych, według których zostaną opisane i ocenione określone cele zrealizowane dzięki Programowi. Opis rezultatów zostanie zawarty w sporządzonym corocznym sprawozdaniu.

Cele szczegółowe oraz sposób ich realizacji

I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

1. Wsparcie finansowe działalności poradni profilaktyki i terapii uzależnień w zakresie realizowanych programów terapeutycznych adresowanych do osób zagrożonych uzależnieniem od narkotyków oraz ich rodzin.

Wskaźniki monitoringu:

- a) liczba placówek zajmujących się pomocą terapeutyczną i rehabilitacją dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem na terenie Miasta Radomia w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- b) liczba osób z problemem narkotykowym w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- c) odsetek osób skierowanych do leczenia stacjonarnego w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- d) liczba porad i konsultacji udzielonych w powyższym zakresie w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- e) liczba rodzin objętych pomocą w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- f) terminy realizacji działań: 2020, 2021, 2022,
- g) wysokość środków finansowych z budżetu gminy wykorzystanych na powyższe działania.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej.

1. Dofinansowanie programów wspierających dla członków rodzin z problemem narkomanii.

Wskaźniki monitoringu:

- a) ilość programów w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- b) liczba osób objętych programami w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- c) liczba rodzin objętych pomocą w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- d) ilość porad, konsultacji i interwencji w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- e) terminy realizacji działań: 2020, 2021, 2022,
- f) wysokość środków finansowych z budżetu gminy wykorzystanych na powyższe działania.

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności adresowanych do dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo - rekreacyjnych dla uczniów.

1. Dofinansowanie programów profilaktyki uzależnień, w szczególności skierowanych do dzieci i młodzieży, w środowiskach osób zagrożonych narkomanią: w pubach, klubach, dyskotekach oraz w miejscach spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, w których istnieje zagrożenie kontaktu z narkotykami.

Wskaźniki monitoringu:

- a) ilość zrealizowanych programów profilaktycznych w bieżącym roku/w poprzednim roku,
  - b) liczba godzin pracy streetworkerów i partyworkerów w bieżącym roku/w poprzednim roku,
  - c) liczba odbiorców programu w bieżącym roku/w poprzednim roku,
  - d) liczba miejsc, w których realizowano program w bieżącym roku/w poprzednim roku,
  - e) ilość raportów dotyczących problematyki uzależnień w bieżącym roku/w poprzednim roku,
  - f) terminy realizacji działań: 2020, 2021, 2022,
  - g) wysokość środków finansowych z budżetu gminy wykorzystanych na powyższe działania.
2. Wspieranie realizacji programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży, obejmujących czynniki chroniące i czynniki ryzyka używania substancji psychoaktywnych i innych zachowań ryzykownych.
  3. Dofinansowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież m.in. pozalekcyjnych zajęć sportowych.
  4. Dofinansowanie realizacji programów kulturalnych, popularnonaukowych oraz społecznych, które tworzą dla młodzieży alternatywę wobec aktywności narkotykowej.

Wskaźniki monitoringu:

- a) ilość zrealizowanych programów profilaktycznych w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- b) liczba uczestników zajęć sportowo rekreacyjnych, zajęć edukacji kulturalnych, popularnonaukowych oraz społecznych w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- c) miejsce realizacji działań,
- d) terminy realizacji działań: 2020, 2021, 2022,
- e) wysokość środków finansowych z budżetu gminy wykorzystanych na powyższe działania.

4. Zakup materiałów informacyjno - edukacyjnych.

Wskaźniki monitoringu:

- a) ilość rozpowszechnionych materiałów informacyjno - edukacyjnych w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- b) jakość materiałów mierzona za pomocą ewaluacji lub też wywiadów grupowych z odbiorcami w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- c) terminy realizacji działań: 2020, 2021, 2022,

d) wysokość środków finansowych z budżetu gminy wykorzystanych na powyższe działania.

5. Pokrywanie kosztów szkoleń, konferencji.

Wskaźniki monitoringu:

a) ilość zrealizowanych szkoleń w bieżącym roku/w poprzednim roku,

b) liczba uczestników szkoleń w bieżącym roku/w poprzednim roku,

c) ilość zrealizowanych konferencji w bieżącym roku/w poprzednim roku,

d) liczba uczestników konferencji w bieżącym roku/w poprzednim roku,

e) terminy realizacji działań: 2020, 2021, 2022,

f) wysokość środków finansowych z budżetu gminy wykorzystanych na powyższe działania.

6. Finansowanie i współdziałanie w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach edukacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień, organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych, konkursów, konferencji prasowych i debat w lokalnych mediach.

Wskaźniki monitoringu:

a) ilość kampanii i akcji profilaktycznych w bieżącym roku/w poprzednim roku,

b) ilość konferencji prasowych w bieżącym roku/w poprzednim roku,

c) ilość debat w lokalnych mediach w bieżącym roku/w poprzednim roku,

d) liczba uczestników w bieżącym roku/w poprzednim roku,

e) zasięg realizowanych kampanii, debat oraz konferencji w bieżącym roku/w poprzednim roku,

f) terminy realizacji działań: 2020, 2021, 2022,

g) wysokość środków finansowych z budżetu gminy wykorzystanych na powyższe działania.

7. Organizowanie i finansowanie lokalnych diagnoz, badań, sondaży pozwalających ocenić aktualny stan problemów narkotykowych.

Wskaźniki monitoringu:

a) ilość zrealizowanych diagnoz, badań i sondaży w bieżącym roku/w poprzednim roku,

b) liczba ankietowanych w bieżącym roku/w poprzednim roku,

c) ilość raportów dotyczących problematyki uzależnień w bieżącym roku/w poprzednim roku,

d) terminy realizacji działań: 2020, 2021, 2022,

e) wysokość środków finansowych z budżetu gminy wykorzystanych na powyższe działania.

8. Finansowanie szkoleń dla nauczycieli i pracowników radomskich placówek oświatowo - wychowawczych oraz Straży Miejskiej w zakresie problematyki narkotykowej.

Wskaźniki monitoringu:

a) ilość przeprowadzonych szkoleń w bieżącym roku/w poprzednim roku,

b) liczba przeszkolonych osób w bieżącym roku/w poprzednim roku,

c) terminy realizacji działań: 2020, 2021, 2022,

d) wysokość środków finansowych z budżetu gminy wykorzystanych na powyższe działania.

9. Dofinansowanie programów z zakresu profilaktyki narkomanii realizowanych w radomskich placówkach oświatowo - wychowawczych.

Wskaźniki monitoringu:

- a) ilość zrealizowanych programów w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- b) liczba osób uczestniczących w programach w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- c) miejsce realizacji działań,
- d) terminy realizacji działań: 2020, 2021, 2022,
- e) wysokość środków finansowych z budżetu gminy wykorzystanych na powyższe działania.

IV. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

1. Udzielanie wsparcia finansowego, rzeczowego, organizacyjnego i merytorycznego organizacjom pozarządowym oraz instytucjom działającym w obszarze prewencji narkotykowej.
2. Budowanie systemu współpracy, wymiana informacji.
4. Współpraca merytoryczna.
5. Udzielanie rekomendacji.

Wskaźniki monitoringu:

- a) ilość konkursów w związku z realizacją zwalczania i przeciwdziałania narkomanii na terenie Radomia w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- b) ilość zadań w związku z realizacją zwalczania i przeciwdziałania narkomanii na terenie Radomia w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- c) liczba porad i konsultacji w związku z realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- d) liczba udzielonych rekomendacji w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- e) terminy realizacji działań: 2020, 2021, 2022,
- f) wysokość środków finansowych z budżetu gminy wykorzystanych na powyższe działania.

V. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznymi integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

1. Organizacja szkoleń dla pracowników socjalnych.
2. Prowadzenie zajęć informacyjno - edukacyjnych z elementami wsparcia psychologicznego dot. rozwiązywania bieżących problemów życiowych.
3. Podejmowanie działań interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych.

Wskaźniki monitoringu:

- a) liczba zrealizowanych szkoleń w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- b) ilość godzin szkoleniowych w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- c) liczba przeszkolonych pracowników socjalnych w bieżącym roku/w poprzednim roku,

- d) liczba osób objętych działaniami w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- e) liczba rodzin objętych pomocą w bieżącym roku/w poprzednim roku,
- f) terminy realizacji działań: 2020, 2021, 2022,
- g) wysokość środków finansowych z budżetu gminy wykorzystanych na powyższe działania.

ROZDZIAŁ VII: ADRESACI GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2020 - 2022

Program skierowany jest do wszystkich mieszkańców Radomia, którzy w życiu codziennym spotykają się z problemem narkomanii oraz jego konsekwencjami, a także do wszystkich zainteresowanych tą problematyką, a w szczególności do:

- dzieci, młodzieży i osób dorosłych z grup ryzyka,
- osób uzależnionych i współuzależnionych od narkotyków,
- rodzin z problemem narkotykowym,
- pracowników podmiotów działających na terenie Miasta Radomia, a zajmujących się zawodowo przeciwdziałaniem narkomanii (pedagodzy, nauczyciele, psychologowie, pracownicy socjalni, terapeuci).

ROZDZIAŁ VIII: REALIZATORZY GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2020 - 2022

Realizatorem Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2020 - 2022 jest Prezydent Miasta Radomia, za pośrednictwem Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Radomiu.

Ze względu na wielopłaszczyznowe oddziaływanie problemu narkomanii na społeczeństwo Radomia, partnerami i realizatorami programu będą: Wydział Edukacji, Biuro Sportu i Turystyki, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe, Komenda Miejska Policji w Radomiu, Straż Miejska w Radomiu, Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Radomiu oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu.

Biorąc pod uwagę fakt, że Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2020 - 2022 dotyczy bardzo różnych problemów społecznych, często towarzyszących problemom uzależnienia i współuzależnienia od narkotyków, należy zakładać, że będzie on wchodził w interakcje z innymi, realizowanymi równolegle programami, a zwłaszcza z: Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radomiu, oraz z Programem Współpracy Gminy Miasta Radomia z Organizacjami Pozarządowymi.

ROZDZIAŁ IX: ZASADY FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2020 - 2022

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii są środki finansowe z budżetu Miasta Radomia, w szczególności pochodzące z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych. Na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii wydano w roku 2019 - 100 000 zł, a w roku 2020 przewidziane są środki finansowe w wysokości 110 000 zł.

Wysokość środków finansowych, przeznaczonych na kolejne lata 2021 - 2022 będzie co roku ogłaszana Uchwałą budżetową Rady Miejskiej w Radomiu.

Zainteresowane osoby fizyczne i prawne, a także jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej mogą ubiegać się o dofinansowanie realizacji zadania publicznego, ujętego w Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii w ramach otwartego konkursu ofert ogłaszanego przez Prezydenta Miasta Radomia, na podstawie ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym.

ROZDZIAŁ X: SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2020 - 2022

Sprawozdania merytoryczne i finansowe z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii będą przedstawiane Radzie Miejskiej w Radomiu przez Prezydenta Miasta Radomia w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie. Po zakończeniu realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2020 - 2022 zostanie przeprowadzona ewaluacja końcowa Programu, z której raport zostanie przedstawiony Radzie Miejskiej w Radomiu przez Prezydenta Miasta Radomia w terminie do dnia 31 marca 2022 r.